DÜNYA HAYATI

Dünya Hayatının Amacı:

- **الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ**

- ***O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır.[1]***

[1] Mülk, 67/2.

- وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ

- ***Biz, göğü, yeri ve ikisi arasında bulunanları bir 'oyun ve oyalanma konusu' olsun diye yaratmadık. Eğer bir 'oyun ve oyalanma' edinmek isteseydik, bunu, kendi katımızdan edinirdik. Yapacak olsaydık, böyle yapardık.***[2]

[2] Enbiya, 21/16-17.

- أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَايُفْتَنُونَ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

- ***İnsanlar, (sadece) "İman ettik" diyerek, sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, onlardan öncekileri sınadık; Allah, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir.***[3]

---

[3] Ankebut, 29/2-3.

Dünya Hayatının Değişik Yönleri:

- Allah'ın isimlerinin tecelli yeridir. Allah'ın varlığının delilleri vardır. İbret nazarıyla bakan Allah'ın ayetlerini görür. Bu yönü iyidir.

- Ahiret ile ilgilidir. Ahiretin tarlasıdır. Ahiret bu dünyada kazanılır. Bu yönü de güzeldir.

- İnsanın nefsine hoş gelen yönü vardır ki bu yönü çirkindir.

Dünya Hayatı Kısadır:

- قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَاسْأَلِ الْعَادِّينَ قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

- ***(Allah inkârcılara) "Yeryüzünde kaç yıl kaldınız?" diye sorar. "Bir gün veya günün bir kısmı kadar kaldık. İşte sayanlara sor" derler. (Allah) Buyurur: Sadece az bir süre kaldınız; keşke siz (bunu) bilmiş olsaydınız! Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?*** [4]

---

[4] Müminun, 23/112-115.

Dünya Sevgisi:

- إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا

- ***Gerçek şu ki bunlar, çarçabuk geçmekte olan (dünyay)ı seviyorlar. Önlerinde bulunan ağır bir günü bırakıyorlar.***[5]

[5] İnsan, 75/27.

- Hz. Ali bir kabristana uğradığı zaman, orada yatanlara şöyle hitâb edermiş:
- أَمَّا الْمَنَازِلُ فَقَدْ سُكِنَتْ،
- “Bırakıp gittiğiniz evlere oturuldu.
- وَأَمَّا الْأَمْوَالُ فَقَدْ قُسِمَتْ،
- Mallarınız paylaşıldı.
- وَأَمَّا الْأَزْوَاجُ فَقَدْ نُكِحَتْ؛
- Karılarınız nikahlandı.
- فَهَذَا خَبَرُ مَا عِنْدَنَا، فَلَيْتَ شِعْرِي مَا عِنْدَكُمْ؟
- Bunlar bizim tarafta olup bitenler. Âh! Keşke bir de sizin tarafta olup bitenleri öğrenebilseydik!

- Sonra şöyle dedi:
- وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَوْ أُذِنَ لَهُمْ فِي الْكَلَامِ لَقَالُوا: إِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى.
- Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, onların konuşmalarına izin verilseydi, en hayırlı azık Allah korkusudur, derlerdi"[6]

---

[6] İbni Abdirabbih, *el-İkdü'l-ferîd*, III, 193

<u>Dünya Hayatı – Ahiret Hayatı Karşılaştırılması:</u>

- **قُلْ مَتَاعُ الدَّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا**

- ***…(Savaştan kaçanlara şöyle söyle): Dünya menfaati önemsizdir, Allah'tan korkanlar için ahiret daha hayırlıdır ve size kıl kadar haksızlık edilmez.***[7]

[7] Nisa, 4/77.

- وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى

- ***Sakın, kendilerini denemek için onlardan bir kesimi faydalandırdığımız dünya hayatının çekiciliğine gözlerini dikme! Rabbinin nimeti hem daha hayırlı, hem de daha süreklidir.***[8]

[8] Taha, 20/131.

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ

- ***Ey iman edenler! Size ne oldu ki, "Allah yolunda savaşa çıkın!" denildiği zaman yere çakılıp kalıyorsunuz? Dünya hayatını ahirete tercih mi ediyorsunuz? Fakat dünya hayatının faydası ahiretin yanında pek azdır.***[9]

[9] Tevbe, 9/38.

- ***(Karun) Böylelikle kendi ihtişamlı- süsü içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını istemekte olanlar: "Ah keşke, Karun'a verilenin bir benzeri bizim de olsaydı. Gerçekten o, büyük bir pay sahibidir' dediler. Kendilerine ilim verilenler ise: 'Yazıklar olsun size, Allah'ın sevabı, iman eden ve salih amellerde bulunan kimse için daha hayırlıdır; buna da sabredenlerden başkası kavuşturulmaz" dediler. Sonunda onu da, konağını da yerin dibine geçirdik.***

- ***Böylece Allah'a karşı ona yardım edecek bir topluluğu olmadı. Ve o kendi, kendine yardım edebileceklerden de değildi. Dün, onun yerinde olmayı dileyenler, sabahladıklarında: 'Vay, demek ki Allah, kullarından dilediğinin rızkını genişletip-yaymakta ve kısıp-daraltmaktadır. Eğer Allah, bize lütfetmiş olmasaydı, bizi de şüphesiz batırırdı. Vay, demek gerçekten küfre sapanlar felah bulamaz demeğe başladılar.***

- ***İşte ahiret yurdu, biz onu, yeryüzünde büyüklenmeyi ve bozgunculuk yapmak istemeyenlere kılarız. Sonuç da takva sahiplerinindir. Kim bir iyilikle gelirse, artık onun için ondan daha hayırlısı vardır; kim de bir kötülükle gelirse, artık kötülükleri yapanlar, yalnızca yapmakta olduklarıyla karşılık görürler.***[10]

[10]Kasas, 28/76-84

- Rasulullah buyurdular ki:

- لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِراً مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍ

- *Eğer dünya Allah nazarında sivrisineğin kanadı kadar bir değer taşısaydı tek bir kâfire ondan bir yudum su içirmezdi.*[11]

---

[11] Tirmizî, Zühd 13, (2321); İbnu Mâce, Zühd 11, (2410)

- Rasulullah buyurdular ki:

- إذَا أحَبَّ اللّهُ عَبْداً حَمَاهُ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا يَظَلُّ أحَدُكُمْ يَحْمِى سَقِيمَهُ المَاء.

- *"Allah bir kulu sevdi mi, onu dünyâdan korur. Tıpkı sizden birinin hastasına suyu yasaklaması gibi."*[12]

-

[12] Tirmizi, Tıb, 1.

Dünyayı Kazanç Olarak Değil Kalben Terk Etmek:

- İnsan dünyaya çalışmalı, muvaffakiyetin şartlarını yerine getirmeli, fakat asla ona kalbini bağlamamalıdır.

- Bilindiği gibi insan, ineğin sütünü sağar, etinden istifade eder, fakat onu odasının baş köşesine bağlamaz. İneğin yeri oda değil ahırdır.

- Öyle de, insan dünyadan istifade eder, para kazanır, mal mülk sahibi olur. Bunlar dünya hayatı için gereklidir, fakat insan bunları vesile olarak bilmemeli, gaye yapmamalıdır. İnsan parasını kalbine değil, kasasına koymalı. Keza, sarayını gönlüne değil arsasına kurmalıdır. Zira, kalb, marifet ve muhabbete mahal olmak için yaratılmıştır.

- İnsan, Beytullah mesabesindeki kalbine servet, makam, teveccüh-ü nas gibi şeyleri koymamalı ve o kalbin nezahatine halel vermemelidir.

Dünya Hayatına Aldanmamak:

- اِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ

- ***Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, (eğlence türünden) tutkulu bir oyalama, bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir çoğalma tutkusudur…***

- كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

- ***…Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin çiftçilerin hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli bir azab; Allah'tan bir mağfiret ve bir hoşnutluk (rıza) da vardır. Dünya hayatı, aldanış olan bir metadan başka bir şey değildir.[13]***

---

[13] Hadid, 57/20.

- Dünya hayatının aldatıcılığı hakkında Kehf suresinde şöyle bir misal verilmektedir:

- ***Onlara iki adamın örneğini ver; onlardan birine iki üzüm bağı verdik ve ikisini hurmalıklarla donattık ikisinin arasında da ekinler bitirmiştik. İki bağ da yemişlerini vermiş ondan (verim bakımından) hiçbir şeyi noksan bırakmamış ve aralarında bir ırmak fışkırtmıştık. (İkisinden) Birinin başka ürün(veren yer) leri de vardı. Böylelikle onunla konuşurken arkadaşına dedi ki; 'Ben, mal bakımından senden daha zenginim, insan sayısı bakımından da daha güçlüyüm.' Kendi nefsinin zalimi olarak bağına girdi (ve): 'Bunun sonsuza kadar kuruyup-yok olacağını sanmıyorum' dedi. 'Kıyamet saatinin kopacağını da sanmıyorum. Buna rağmen Rabbime döndürülecek olursam şüphesiz bundan daha hayırlı bir sonuç bulacağım.'***

- ***Kendisiyle konuşmakta olan arkadaşı ona dedi ki: 'Seni topraktan sonra bir damla sudan yaratan sonra da seni düzgün bir adam kılan (Allah)'ı inkar mı ettin?' 'Fakat O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiç kimseyi ortak koşmam.' 'Bağına girdiğin zaman 'Maşaallah Allah'tan başka kuvvet yoktur' demen gerekmez miydi? Eğer beni mal ve çocuk bakımından senden daha az (güçte) görüyorsan.' 'Belki Rabbim senin bağından daha hayırlısını bana verir (seninkinin) üstüne gökten 'yakıp-yıkan bir afet' gönderir de kaygan bir toprak kesiliverir.' 'Veya onun suyu dibe göçüverir de böylelikle onu arayıp bulmaya kesinlikle güç yetiremezsin.'***

- ***(Derken) Onun ürünleri (afetlerle) kuşatılıverdi. Artık o uğrunda harcadıklarına karşı avuçlarını (esefle) ovuşturuyordu. O (bağın) çardakları yıkılmış durumdaydı kendisi de şöyle diyordu: 'Keşke Rabbime hiç kimseyi ortak koşmasaydım.' Allah'ın dışında ona yardım edecek bir topluluk yoktu kendi kendine de yardım edemedi.***

İşte burada (bu durumda) velayet (yardımcılık dostluk) hak olan Allah'a aittir. O sevap bakımından hayırlı sonuç bakımından hayırlıdır.

- ***Onlara, dünya hayatının örneğini ver; gökten indirdiğimiz suya benzer, onunla yeryüzünün bitkileri birbirine karıştı, böylece rüzgarların savurduğu çalı çırpı oluverdi. Allah, her şeyin üzerinde güç yetirendir. Mal ve çocuklar dünya hayatının çekici süsüdür; sürekli olan 'salih davranışlar' ise Rabbinin katında sevap bakımından daha hayırlıdır.***[14]

[14] Kehf, 17/32-46.

- Rasulullah buyurdu ki:

- إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا فَنَاظِرٌ كَيْفَ تَعْمَلُونَ؛ فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَالنِّسَاءَ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةِ بَنِى إِسْرَائِيلَ كَانَتِ النِّسَاءَ.

- *Dünya tatlı ve hoştur. Allah sizi ona vâris kılacak ve nasıl hareket edeceğinize bakacaktır. Öyleyse dünyadan sakının, kadından da sakının! Zîra Benî İsrâil'in ilk fitnesi kadın yüzünden çıkmıştır.*[15]

---

[15] Müslim, Tirmizi.

- Hz. Ali buyurdu ki:

- **اِرْتَحَلَتِ الدُّنْيَا مُدْبِرَةً وَارْتَحَلَتِ الْآخِرَة مُقْبِلَةً! وَإِنَّ لِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا بَنِينَ. فَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الْآخِرَةِ، وَلَا تَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الدُّنْيَا. فَإِنَّ الْيَوْمَ عَمَلٌ وَلَا حِسَابَ، وَغَدًا حِسَابٌ وَلَا عَمَلَ.**

- Dünya arkasını dönmüş gidiyor, ahiret ise yönelmiş geliyor. Bunlardan her ikisinin de kendine has evlatları var. Sizler ahiretin evlatları olun. Sakın dünyanın evlatları olmayın. Zira bugün amel var hesap yok, yarın ise hesap var amel yok.[16]

---

[16] Buhari.

Dünya Hayatının Kötülenmesi:

- Rasulullah buyurdu ki:
- اَلدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ، مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرَ اللَّهِ تَعَالَى وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمٌ وَمُتَعَلِّمٌ.
- *Dünya mel'undur, içindekiler de mel'undur, ancak zikrullah ve zikrullah'a yardımcı olanlarla âlim veya müteallim hâriç.*[17]

******

- Rasulullah buyurdu ki:
- اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ، وَجَنَّةُ الْكَافِرِ.
- *Dünya, mü'mine hapishâne, kâfire cennettir.*[18]

---

[17] Tirmizi, İbn Mace.
[18] Müslim, Tirmizi.

- İbnu Hacer, Baş Kadı iken, bir gün etrafını saran büyük bir cemaatle, pazara uğrar. Derken kılık kıyafeti pejmürde bir halde zeytinyağı satan bir yahudi, kendisine doğru yaklaşıp atının yularından tutar ve:
- "Ey Şeyhülislam, Peygamberiniz: "Dünya mümine hapishâne, kâfire cennettir" demiştir. Sen hangi hapistesin ve ben nasıl bir cennetteyim?" der.
- İbnu Hacer şu cevabı verir:
- "Ben, Allah'ın bana âhirette hazırladığı nimetlere nispetle, hâl-i hazırda sanki -(şu dünyevî saltanatıma rağmen)- hapiste gibiyim. Sen de, sana âhirette hazırlanan azâba nisbetle, cennette gibisin!"
- Yahudi, bu cevap üzerine Müslüman olur."

- Ebü’l-Abbâs Sehl İbni Sa’d anlatıyor: Peygamber’e bir adam geldi ve şöyle sordu:
- يَا رَسُولَ اللَّهِ دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ أَحَبَّنِيَ اللَّهُ ، وَأَحَبَّنِيَ النَّاسُ
- –Yâ Rasûlallah! Bana, yaptığım zaman hem Allah’ın hem de insanların beni seveceği bir iş söyle, dedi.
- Bunun üzerine Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:
- اِزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللَّهُ ، وَازْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحبَّكَ النَّاسُ
- *“Dünya ve dünyalıklardan yüz çevir, Allah seni sevsin; halkın elinde olandan yüz çevir, insanlar seni sevsin”*[19]

[19] İbn Mace.

Dünya Sevgisi

- Rasulullah buyurdu ki:

- حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ، وَحُبُّكَ الشَّيْءَ يُعْمِى وَيُصِمُّ.

- *Dünya sevgisi her çeşit hatalı davranışların başıdır. Bir şeye olan sevgin seni kör ve sağır yapar.*[20]

---

[20] Şuabu'l-İman.

- Rasûlullah (sas) buyurdular ki:
- يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا
- *“Yakında milletler, yemek yiyenlerin (başkalarını) çanaklarına (sofralarına) davet ettikleri gibi size karşı (savaşmak için) birbirlerini davet edecekler.”*
- Sahabilerden birisi şöyle dedi:
- وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟
- “Bu, o gün bizim azlığımızdan dolayı mı olacak?”
- Rasûlullah (sas) şöyle dedi:
- بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَلَيَنْزَعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ، وَلَيَقْذِفَنَّ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ

- *“Hayır, aksine siz o gün kalabalık fakat selin önündeki çerçöp gibi zayıf olacaksınız. Allah düşmanlarınızın gönlünden sizden korkma hissini soyup alacak sizin gönlünüze de vehn atacak”*
- Yine bir sahabî şöyle sordu:
- **يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الْوَهْنُ؟**
- “Vehn nedir, ya Rasûlullah?” diye sordu:
- Rasulullah şu cevabı verdi:
- **قَالَ: «حُبُّ الدُّنْيَا، وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ»**
- “Vehn, dünyayı (fazlaca) sevmek ve ölümü kötü görmektir” buyurdu.

Müminin Dünya İle İlişkisi:

- İbnu Mes'ûd anlatıyor: "Rasulullah'ın yanına girmiştim. Onu bir hasır örgünün üzerinde uyumuş buldum. Hasır, yan taraflarında izler bırakmıştı. "Ey Allah'ın Rasulü! Sana bir yaygı te'min etsek de hasırın üstüne sersek, onun sertliğine karşı sizi korusa!" dedim. Bana şöyle cevap verdi:

- مَالِى وَلِلدُّنْيَا؟ مَا أَنَا وَالدُّنْيَا إِلَّا كَرَاكِبٍ اِسْتَظَلَّ تَحْتَ شَجَرَةٍ ثُمَّ رَاحَ وَتَرَكَهَا.

- *Ben kim, dünya kim. Dünya ile benim misâlim, bir ağacın altında gölgelenip sonra terk edip giden yolcunun misali gibidir.*[21]

---

[21] Tirmizi.

- Dünyanın Helal Nimetlerinden Faydalanmak:

- قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- ***De ki: Allah'ın kulları için yarattığı süsü ve temiz rızıkları kim haram kıldı? De ki: Onlar, dünya hayatında, özellikle kıyamet gününde müminlerindir. İşte bilen bir topluluk için âyetleri böyle açıklıyoruz.***[22]

---

[22] Araf, 7/32.

Dünya Hayatının Misali:

- Bir tatil anı düşünün: Sonunda, iki saat süren yolculuğun ardından uzun süredir planladığınız tatile çıkmayı başardınız ve seçtiğiniz tatil köyüne vardınız. Tatil köyü çok kalabalıktı, sizin gibi tatile çıkan yüzlerce kişi vardı etrafta. Resepsiyonda tanıdık yüzlerle karşılaştınız ve hepsiyle selamlaştınız. Daha fazla vakit kaybetmeden deniz kıyısına inmek için acele etmeye başladınız. Hemen üstünüzü değiştirerek kumsala indiniz. Karşınızda harika bir deniz ve kumsal duruyordu.

- Hava ise gerçekten insanı bunaltacak kadar sıcaktı. Ve sonunda denize girip yüzmeye başladınız. Fakat yüzerken bir ses duydunuz: "Uyan! Saat 8 oldu!"

- Bir anda duyduğunuz bu sese hiçbir anlam veremezsiniz. Duyduğunuz sesle bulunduğunuz ortam arasında bağlantı kurmaya çalışırsınız, fakat

ilk anda başaramazsınız. Sonunda yavaş yavaş gözlerinizi açıp uyanırsınız. Gözleriniz bulunduğunuz odaya alışıp da şuurunuz yerine geldiğinde rüya gördüğünüzü fark edersiniz. Gerçekten de çok şaşırırsınız.

- "Her şey o kadar gerçekti ki, saatlerce yolculuk yaptım, masmavi denizi gördüm, çevremde bir sürü tanıdık insanla karşılaştım, hatta şu an kış olmasına rağmen o müthiş sıcağı bile hissettim" diye tüm samimiyetinizle şaşkınlığınızı ifade edersiniz.

- Rüyanızda çok uzun bir vaktin geçmiş olduğunu sanmanıza rağmen tüm rüya yalnızca birkaç saniye sürmüştür. Ne kadar aksini ispat etmek isteseniz de bunun yalnızca birkaç saniyelik bir rüya olduğunu kabul etmek durumunda kalırsınız.

Bir Kıssa: Dünyadayken Cennet Nimetlerini Yemek:

- Salihlerden bir kimse çok fakir olup dünyalık hiçbir şeye malik olmadığı için ailesi "bu hale nasıl sabredelim. Cenab-ı Hak'tan bir miktar dünyalık istesek olmaz mı?" diye, gece-gündüz efendisi ile münakaşa edermiş.

- Nihayet o salih zat da dua eder ve duası kabul buyurulur. Bir de ailesi bakar ki evin köşesinde, altında bir kerpiç bulunur ve hemen efendisine getirir, ihtiyaçlarını karşıla diye verilir.

- Efendisi o gece rüyasında görür ki, cennette bir köşk içinde bulunuyor. Lakin köşkün bir kerpici eksik olduğu için güzelliğinde eksiklik vardır. O kerpicin ne olduğunu sorunca "dünyada sana verilmişti" derler.

- Uyanınca hemen bunu ailesine anlatır. Kadın da dünyayı istediğine pişman olur. Efendisi tekrar “Ya Rabbi, bana dünya gerekmez. O kerpici geri yerine gönder” diye dua eder. Bakarlar ki, evin köşesinden kerpiç kaybolmuştur.

Dünya Hayatının Hesabı:

- Halife Harun Reşid'in kardeşi Behlül Dane hazretleri bir gün kardeşinin tahtına geçip oturmuştu. Birkaç dakika oturmadan hemen sarayın hizmetçileri görürler. Behlül Dane hazretlerini tahtan indirdikleri gibi bir de temiz bir dayak atarlar. Behlül ağlamaya da başlamıştı. O anda saraya Harun Reşid gelerek Behlül'ün niye ağladığını sordu. Oradakiler Behlül'ün büyük ve affedilmez bir hata ettiğini, tahta çıkıp oturduğunu, kendilerinin de tahttan indirip dövdüklerini söylediler. Ağabeyinin ağlamasına üzülen Harun Reşit:

- "Behlül böyle hatalardan dolayı dövülür mü?" deyip özür diledi. Behlül Dane hazretleri kardeşine:

- "Kardeşim ben beni dövdüler diye ağlamıyorum. Ben birkaç dakika tahta çıkmakla bu kadar dayak yedim, yarın senin durumun ne olur, ne

kadar dayak yiyeceksin diye düşünüyor ve onun için ağlıyorum" dedi. Bu sözler Harun Reşid'in gözlerini yaşarttı...

- "O halde söyle nasıl hareket edersem kurtulurum" dedi. Hazret şu tavsiyede bulundu:
- "Adaletle hükmet, kimseyi incitme, millet senden memnun olup sana dua etsinler. Ancak o zaman kurtulursun.

Dünya Kimseye Yar Olmamıştır:

- Dünya, işvebaz bir kadın gibidir. Gönül kapıcıdır. Fakat hiç kimseye yar ve ram olmamıştır.
- Her kim dünyaya evlenme teklifinde bulunursa ondan mehir bedeli olarak, dininin tamamını ister.
- Dünya süslü, bezekli bir gelin gibi herkesin yüzüne gülmüş, fakat kimseyle evlenmemiştir. Dünyanın bu keyfiyetini anlayan zatlar, ona yüz vermemişlerdir.

Bir Kıssa: Dünya Bir Handır:

- Birinci hicri asrın sonu ile ikinci asrın başlarında Horasan'ın Belh şehrinde kendi, çapında bir bölge hükümdarı yaşar: Bu mütevazi hükümdar, çevresine yaptığı iyilik ve adaletli tutum sebebi ile dualar alıp, hürmete lâyık olur.
- Onun böylesine dua alıp, hürmete nâil oluşu yüzünden olacak ki Rabbimiz onu ismi unutulmayacak kadar büyük bir velî yapmayı murad eder, fani saltanatla ömrünün heder olup gitmesini istemez:
- Nitekim irşadına vesile olan hâdiseler de bundan sonra peş peşe hikmetle sıralanır. Bir gün sarayına girip huzuruna kadar ilerleyen meçhul bir yolcu ile tahtta oturan Sultan arasında şöyle bir konuşma cereyan eder: Sultan İbrahim sorar: "Yabancı, buraya kadar ne cür'etle ilerleyip, geliyorsun?"
- "Niye gelmeyeyim? Burası nedir ki?"

- "Ne olacak, saray. Sultanın sarayı."
- "Hayır, burası saray değil; kervansaraydır. Bizim gibi kervan yolcularının bir müddet istirahat edeceği kervansaray..."
- "Sen deli misin be adam? Görmüyor musun burada oturan benim. Belh'in sultanı İbrahim bin Edhem. Hani burada yolcu? Var mı yolculuk alâmeti?"
- "Söyle bakalım: Sultan, senden önce bu sarayda kim vardı?" Ondan önce kim vardı? Ondan da önce kim vardı? Hani nereye gitti onlar, burada yoklar şimdi? Demek ki, onlar yolcuydular, geldiler, bir müddet istirahat edip sonra ayrıldılar. Şimdi istirahat sırası sendedir. Bir müddet istirahat edip sen de gideceksin. Arkandan diğer yolcular gelecek, onlar da tıpkı senin gibi ayrılacak? Eğer burası kervansaray olmasaydı, bunların hiçbiri de gelip geçmeyecek, birinin elinde ebedi kalacaktı?...«

- Belh Sultanını böylece acı şekilde ikaz eden meçhul adam, geri döner ve sessiz sedasız dışarı çıkıp gider. Sonra peşinden, koşanlar onu bir türlü bulamazlar:
- Artık Sultan, bu meçhul adamın ikazını bir türlü unutamaz. Akşamları yatağına uzanır, kulağına aynı sesler devamlı gelir: "Burası bir kervansaraydır. Senden öncekiler gelip geçtiler, sen de gelip geçeceksin...."
- Böylece nefis muhasebesi yapıp, saltanatın faniliğini tefekkür ederken evin tavanından bir gürültü duyar. Heyecanla sorar: "Kim var orada, ne arıyorsunuz?"
- "Benim ben, devemi kaybettim de, onu arıyorum!"
- "Yahu: sen deli misin? Deve aranır mı evin damında?"
- "Sen âtlas yorgan, yün yatak içinde âhireti ararsın da, ben dam üzerinde devemi arayamaz mıyım?"

- Sultanın beyninde şimşekler çakar ve bu işin içinde İlâhi bir ikaz olduğuna hükmederek hemen fırlayıp hasır üstünde ibadete başlar.
- O sabah tâcını da, tahtını da terk eder, "Hepsini isteyen alsın. Biraz da onlar eğlensin, benim misafirliğim bitti" diyerek ibadethanelere koşar, inzivalara düşer. Çöllerde yalnız ve garip dolaşıp tefekküre başlar. Hayatın gayesini düşünür: nefsiyle mücadeleye girer. Öylesine bir nefis cihadına girer ki, terk ettiği bunca taht ve servetten sonra günlük normal yemeklerini de bırakır, bazen birkaç zeytin tanesi, bir iki lokma ekmekle ömrünü devam ettirmeye karar verir ve uzun zaman da aç, susuz yamalı elbise, hasırdan yatakla yaşar…